

Ord om et Aktstykke, som er blevet forelagt Udvalget, ganske vist som fortroligt Aktstykke, hvorfor jeg ikke kan komme videre ind paa det, men jeg maa dog nævne det. I 1909 foretog Knud Rasmussen som Udsending fra Indenrigsministeriet en Rejse til Grønland for at oplyse Grønlænderne netop om den Lov, her er nævnt, Loven af 1909, for at oplyse dem om, hvilke forandrede Bestemmelser denne Lov havde truffet med Hensyn til den grønlandske Befolkning. Efter hans Beretning synes det ikke, som om han just fik megen Hjælp af de danske Embedsmænd i Grønland, men det skal jeg ikke komme ind paa. Hans Beretning er interessant, fordi den oplyser meget om Forholdene paa Grønland, som man ikke vidste tidligere. Jeg skal saaledes eksempelvis nævne — Knud Rasmussen er jo ganske særlig sagkyndig paa dette Omraade —, at om Forholdet mellem Fangere og Fiskere staar der her nogle meget oplysende Bemærkninger og ligeledes om Forholdet med Hensyn til Børnenes Opdragelse og om meget andet. Men dernæst indeholder denne Beretning ganske sikkert meget stærke Klager over, hvorledes Administrationen gaar frem paa Grønland, og Bebrejdelser overfor denne Administration, og den skildrer ret gribende de overordentlig slette Forhold, hvorunder Grønlænderne leve, altsaa efter Knud Rasmussens Mening, baade med Hensyn til deres daarlige Boliger, deres Fattigdom, deres elendige Betaling i dette lukkede Land. Disse Angreb eller Klager, hvad man vil kalde dem, som her komme til Orde mod Administrationen, overfor Forholdene i Grønland har Ministeriet ment at burde undertrykke; jeg kan ikke kalde det anderledes. Knud Rasmussen er gaaet ud fra, at hans Beretning vilde blive offentliggjort; i Stedet for har Ministeriet paa egen Haand truffet den Bestemmelse, at Beretningen ikke skulde offentliggøres; den har givet Indenrigsministeriets Embedsmænd, som ansaas for angrebne, Lejlighed til at forsvare sig, og man fandt ogsaa vedlagte dette fortrolige Aktstykke disse Embedsmænds Svar paa Knud Rasmussens Angreb, hvis jeg skal kalde det saa, men Indenrigsministeriet har truffet den Afgørelse, at Beretningen skulde forblive i Indenrigsministeriets Arkiv. Dette ser jeg ingen Grund til. Jeg vil i høj Grad opfordre den højtærede Indenrigsminister til at fravige denne Bestemmelse; den er ganske urimelig. Hvad en saa kyndig Mand som Knud Rasmussen, der oven i Købet er udsendt af Indenrigsministeriet for at undersøge Forholdene i Grønland, har

indsamlet af Materiale til Oplysning om grønlandske Forhold, har Befolkningen overhovedet og ikke mindst Rigsdagen Ret til at faa at se. Hvorvidt Embedsmændene ere angrebne retfærdigt eller uretfærdigt, har jeg ingen Anelse om, men de kunne jo faa Lejlighed til at forsvare sig. Det er en gammeldags Maner, en Maner fra før Grundloven, at et saadant Aktstykke bliver i Ministeriets Arkiv. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa det, eftersom det er meddelt os meget fortroligt, jeg tror endda, at den højtærede Indenrigsminister ikke vilde sende det til Udvalget, men foretrak at give Formanden det fra Haand til Haand, hvilket er det højeste Bevis paa, hvor fortroligt det skulde behandles — vi fik dog Lov til at læse det —, men jeg kan ikke tænke mig, at der kan være virkelig Grund for den højtærede Indenrigsminister til ikke at lade Offentligheden faa dette Aktstykke at se. Jeg forstod i et Udvalgs møde Ministeren saaledes, at han mente, det kunde sætte ondt Blod i Grønlænderne, hvis det kom frem. Det er der ikke noget at gøre ved; det er noget lignende, som vilde føre til, at man helst maatte være fri for Dagspressen, thi maaske sætter den ogsaa ondt Blod i Befolkningen. Det maa vi være over, og i alt Fald kan man sige, at Grønlænderne ville vel ikke straks styrte sig over dette Aktstykke, de færreste af dem læse jo flydende Dansk. Men hvordan det end er, vil jeg i høj Grad opfordre den højtærede Indenrigsminister til at lade Befolkningen blive bekendt med dette Aktstykke, jeg kan ikke indrømme, at han har nogen Ret til at lade det ligge i Indenrigsministeriets Arkiv, og dermed synes jeg egentlig ogsaa, at han giver Knud Rasmussen Ret i højere Grad, end han har Lyst til. Jeg har ment, det var min Pligt at drage Sagen frem, efter at jeg havde læst denne meget udførlige Beretning. Den synes mig paa mange Punkter at kunne opfordre til Forbedringer, maaske ogsaa kun til Undersøgelser, der, hvad jeg ikke ved, kunde tænkes at vise, at det ikke var det rette, Knud Rasmussen havde sagt. Men hvorledes dette end forholder sig, bør Sagen komme frem.

Jørgen Berthelsen: Ved Sagens første Behandling tillod jeg mig at udtale mig imod § 3 i Lovforslaget, der gik ud paa, at der kun skulde være een Inspektør i Grønland. Det har været mig en Glæde, at vi, uagtet man egentlig ikke skulde søge at paatvinge Regeringen flere Embedsmænd, end den selv ansaa for nødvendige, ere — jeg kan sige vi, idet jeg staar sammen med